

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל



לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

תענית - כ"ג

1. מה ביאור הפסוק "ונתתי גשמיכם בעיתם"?

- א. שלא תהא האדמה שיכורה [רטובה מדי, שאינה מוציאה פירות] או צמאה אלא בינונית.
 ב. שירדו רק בלילי רביעיות ובלילי שבתות כשאינם מפריעים להולכי דרכים.
 ומצינו בימי שמעון בן שטח, שגשמים אלו בלבד עשו חיטים ככליות וצררו למשמרת. להודיע כמה החטא גורם שאין זוכים לתבואה כזאת.
 וכן מצינו בימי הורדוס כשעסקו בבנין הבית ירדו גשמים רק בלילה, וידעו שמלאכת שמים בידיהם.

2. מהו המעשה עם תפילת הגשמים של חוני המעגל?

יצא רוב חודש אדר, התפלל חוני ולא ירדו. עג עוגה, עמד בתוכה כדרך שעשה חבקוק הנביא ואמר לפני הקב"ה: רבש"ע וכו' נשבע אני שאיני זוכה מכהן עד שתרחם על בניך. התחילו מנטפין, אמרו התלמידים נראה שהגשמים יורדים רק להתיר שבועתך. אמר חוני לא כך שאלתי. ירדו בזעף וכו' אמרו התלמידים נראה שהגשמים מחריבים העולם. אמר לא כך שאלתי, ירדו כתקנן עד שעלו כולם להר הבית מהצפת הגשמים, ולא רצה חוני להתפלל שיפסקו שאין מתפללין על רוב טובה. אבל הביאו פר להודאה והתוודה עליו: רבש"ע, בניך אינם יכולים לעמוד לא ברוב טובה וכו' מיד נשבה רוח ונתפזרו העננים, ויצאו וקטפו פטריות. שלח לו שמעון בן שטח אלמלי חוני אתה גוזרני עליך נידוי על שהטחת כלפי מעלה ואף לא היה לך להשבע שאם כעת היה כשני אליהו היה ש"ש מתחלל על ידך, אבל מה אעשה לך שאתה כבן לפני אביו וכו'. ובני לשכת הגזית שלחו לחוני "ותגזור אומר ויקם לך" והושעת הדור בתפילתך.

3. כל ימיו של חוני הצטער להבין 'שיבת ציון היינו כחולמים', וכי שייך שינה של 70 שנה, כיצד הבין בסוף?

הלך בדרך, וראה אדם נוטע עץ חרובין שגדל ב-70 שנה. שאלו וכי פשוט לך שתחיה עוד 70 שנה? ענה לו כמו שאבותי שתלו לי, שותל אני לבני יושב חוני לאכול לחם, עלתה סביבו סלע ונרדם ל-70 שנה. כשקם ראה אדם מלקט חרובים שהוא בן בנו של השותל והבין שישן 70 שנה כמו שכתוב במזמור. כשחזר לביתו לא האמינו לו שהוא חוני ושמע את החכמים אומרים מאירות שמועתינו כמו בשנות חוני. והצטער שלא מאמינים לו. ביקש רחמים ומת ואמר רבא שזה הפתגם 'או חברותא או מיתותא'.

4. חכמים שלחו לאבא חלקיה נכדו של חוני שיתפלל על גשמים, וראו החכמים אצלו הנהגות משונות ואח"כ פירש להם הכל. מה הסביר להם?

מצאוהו עורך בשדה, נתנו לו שלום ולא ענה להם. כיון שהוא שכיר יום, ולא רצה לבטל אפילו רגע ממלאכתו. לפנות ערב נשא עצים והמעדר על כתף אחת וגלימה על כתף שניה, מפני שקיבל רשות להשתמש בבגד ללבישה ולא לשאת משאות. בכל הדרך לא נעל מנעליו ורק שהגיע למקום מים נעל אותם, מפני שבדרך יכול לראות ולהיזהר מאבנים וחבל שיתקלקלו נעליו אבל במים אינו יכול. כשהגיע לקוצים הרים בגדיו שלא יקרעו כיון שבשרו מעלה רפואה אבל בגד לא. כשהגיע לביתו יצאה אשתו מקושטת כדי שלא יתן עיניו באשה אחרת. נכנסה אשתו ראשונה, הוא אחריה, והם אחריו כיון שלא הכירם אם כשרים או פרוצים. כשכרך לחם לא כבדו, כיון שלא היה מספיק לא רצה להציע מתוך ידיעה שיסרבו ויחזיקו לו טובה בחינם. נתן לבנו הגדול פרוסה אחת, ולקטן שתיים כיון שהגדול כל היום בבית ויכול לאכול עוד, אבל הקטן אצל רבו בביהכנ"ס. כשהתפללו הוא ואשתו בזויוג הגג עלו העננים מכיוונה, כיון שמצויה בבית ונותנת לעניים לחם וקורבה ההנאה שלהם, ואני נותן מעות שצריך עוד לטרוח בכדי לקנות. ועוד כשהיו בריונים בשכנותם אני התפללתי שימותו והיא התפללה שישובו בתשובה.
 חנן הנחבא - [שהיה מכסה עצמו בבית הכסא] נכדו של חוני, היו שולחים ילדים שתופסים בשולי בגדיו ואומרים אבא תן גשם, ואז היה מבקש רבש"ע עשה בשביל אלו שלא יודעים בין אבא שיכול ליתן לאבא שאינו יכול.

5. כיצד היו מבקשים חסידיי בבל, וכיצד תקיפי ארץ ישראל?

חסידיי בבל - אמרו נתאסף נתפלל ואולי יתרצה ה' ע"י תפילותינו ויבואו גשמים.

תקיפי ארץ ישראל - כגון ר' יונה, היה נכנס לביתו ואומר תנו שק ואלך ואביא מעט תבואה בזוז שלא ירגישו שהולך להתפלל. ואז היה הולך למקום נמוך "ממעמקים קראתיך", מתכסה בשק ומבקש רחמים. וכשבא לביתו שאלוהו אם הביא תבואה. ועוד מספרת הגמ' על ר' מני בנו שהיו מצערים לו בית הנשיא, ונשתתח על קברו של אביו ואמר לו: אבא אבא אלו מצערים לי. יום אחד חלפו אותם האנשים שם ונשתתחו רגלי סוסיהם עד שקיבלו על עצמם שלא יצערו לו. ועוד מספרת הגמ' על ר' מני שהיה מצוי אצל ר' יצחק בן אלישיב ואמר לו שעשירי בית חמיו מצערים לו, אמר ר' יצחק שיעשו עניים ונהיו עניים. אמר לו ר' מני שעכשיו הם מצערים אותי ליתן להם פרנסה אמר ר' יצחק שיעשו והעשירי עוד אמר לו ר' מני שאשתו אינה מקובלת עליו כיון שאינה יפה. אמר ר' יצחק מה שמה חנה, תתיפה חנה, ונתייפתה. אמר לו ר' מני שעכשיו היא מתגדלת עליו מתוך שהיא יפה, אמר ר' יצחק א"כ תחזור חנה לשחרוריתה וחזרה לשחרוריתה. עוד מספרת הגמ' על 2 תלמידים שהיו מצויים לפני ר' יצחק ואמרו לו שייבקש עליהם שיהיו חכמים. אמר להם שבתחילה כל מה שהיה מבקש היו נותנים לו, אבל עכשיו אין תפילתו מקובלת כל כך.